

CUPRINS

TITLUL I. ASPECTE TEORETICE GENERALE	1
Capitolul I. Locul și rolul Parlamentului în arhitectura constituțională a statului român	1
<i>Secțiunea 1. Principiul reprezentării – cheia democrației parlamentare</i>	1
§1. Esența democrației – participarea poporului la conducere	1
§2. Termenul de popor – un concept cu semantică variabilă	5
<i>Secțiunea a 2-a. Principiul suveranității Parlamentului și modul în care acesta se reflectă în raporturile forului legislativ cu Guvernul</i>	12
<i>Secțiunea a 3-a. Fundamentele puterii politice și formele de instituționalizare ale acesteia</i>	18
§1. Delimitări conceptuale	18
§2. Instituționalizarea puterii	24
<i>Secțiunea a 4-a. Rolul formativ și educativ al Parlamentului într-un stat de drept</i>	28
§1. Participarea cetățenilor la lucrările Camerei Deputaților și Senatului – un drept civic	28
§2. Caracterul secret al ședințelor	30
<i>Secțiunea a 5-a. Locul și legitimitatea Parlamentului în ansamblul sistemului politic</i>	31
<i>Secțiunea a 6-a. Parlamentul – organul reprezentativ suprem al poporului</i>	34
<i>Secțiunea a 7-a. Parlamentul – unica autoritate legiuitoare a țării</i>	37
<i>Secțiunea a 8-a. Concepția Adunării Constituante privind raporturile dintre Parlament și Guvern. Fundamentele și esența raporturilor politice dintre Parlament și Guvern</i>	40
<i>Secțiunea a 9-a. Raporturile instituționale dintre Parlament și Președintele României</i>	44
Capitolul al II-lea. Caracterul regimului politic consacrat în Constituția din 1991	53
Capitolul al III-lea. Principiul loialității constituționale și principiul colaborării instituționale loiale în raporturile Parlamentului cu celelalte autorități publice	62
Capitolul al IV-lea. Majoritate și opoziție. Rolul și funcțiile opoziției în democrația parlamentară	76
<i>Secțiunea 1. Recunoașterea opoziției – criteriu esențial al funcționalității democrației parlamentare</i>	76

<i>Secțiunea a 2-a. Departajarea puterii între majoritatea parlamentară și opoziție</i>	84
Capitolul al V-lea. Dreptul parlamentar – parte integrantă a dreptului constituțional	90
<i>Secțiunea 1. Trecerea de la forma cutumiară a regulilor de procedură parlamentară din Adunările Obștești la consacrarea lor în norme juridice scrise</i>	90
<i>Secțiunea a 2-a. Definiția și caracterele dreptului parlamentar</i>	109
<i>Secțiunea a 3-a. Domeniul de reglementare al dreptului parlamentar</i>	118
<i>Secțiunea a 4-a. Metodele de reglementare ale dreptului parlamentar</i>	119
<i>Secțiunea a 5-a. Principiile dreptului parlamentar</i>	120
<i>Secțiunea a 6-a. Sursele dreptului parlamentar</i>	121
§1. Sursele formale ale dreptului parlamentar	122
§2. Cutuma parlamentară	124
TITLUL AL II-LEA. PARLAMENTUL ROMÂNIEI	127
Capitolul I. Sistemul electoral (alegerea deputaților și senatorilor)	127
<i>Secțiunea 1. Caracteristicile generale ale dreptului de vot</i>	127
<i>Secțiunea a 2-a. Stabilirea numărului de mandate</i>	128
<i>Secțiunea a 3-a. Listele electorale</i>	130
<i>Secțiunea a 4-a. Secțiunile de votare</i>	131
<i>Secțiunea a 5-a. Birourile electorale</i>	132
<i>Secțiunea a 6-a. Candidaturile</i>	137
<i>Secțiunea a 7-a. Campania electorală</i>	141
<i>Secțiunea a 8-a. Numărarea voturilor și constatarea rezultatelor obținute în alegeri</i>	143
Capitolul al II-lea. Finanțarea campaniilor electorale pentru alegerea deputaților și senatorilor	147
Capitolul al III-lea. Reprezentarea în Parlament a minorităților naționale	151
Capitolul al IV-lea. Structura bicamerală a Parlamentului	155
Capitolul al V-lea. Organizarea Parlamentului	161
<i>Secțiunea 1. Principiul autonomiei organizatorice și administrative a forului legislativ</i>	161
<i>Secțiunea a 2-a. Întrunirea legală a Parlamentului nou-ales</i>	171
<i>Secțiunea a 3-a. Validarea mandatelor de deputat și senator</i>	172
<i>Secțiunea a 4-a. Configurația politică a Camerei Deputaților și a Senatului și constituirea grupurilor parlamentare</i>	174
<i>Secțiunea a 5-a. Alegerea birourilor permanente</i>	179
<i>Secțiunea a 6-a. Comitetul liderilor grupurilor parlamentare</i>	188

<i>Secțiunea a 7-a. Constituirea comisiilor parlamentare</i>	189
§1. Natura juridică a comisiilor parlamentare	190
§2. Organizarea comisiilor parlamentare	193
§3. Comisiile permanente	196
§4. Comisiile parlamentare speciale	200
§5. Comisiile parlamentare de anchetă	201
§6. Comisiile de mediere	203
Capitolul al VI-lea. Funcționarea Parlamentului	204
<i>Secțiunea 1. Legislatura Parlamentului</i>	204
<i>Secțiunea a 2-a. Sesiunile Camerei Deputaților și Senatului</i>	208
§1. Introducere	208
§2. Sesiunile ordinare	208
§3. Sesiunea extraordinară	209
§4. Convocarea de drept a Parlamentului	212
§5. Convocarea obligatorie a Parlamentului	213
<i>Secțiunea a 3-a. Ședințele Camerei Deputaților și Senatului</i>	213
Capitolul al VII-lea. Principiul autonomiei și transparenței financiare	219
Capitolul al VIII-lea. Actele Parlamentului	221
<i>Secțiunea 1. Considerații generale. Categorii de acte adoptate de Parlament</i>	221
<i>Secțiunea a 2-a. Conceptul procedural de lege. Categorii de legi</i>	224
<i>Secțiunea a 3-a. Conceptul de hotărâre. Categorii de hotărâri</i>	231
<i>Secțiunea a 4-a. Conceptul de moțiune. Categorii de moțiuni</i>	232
<i>Secțiunea a 5-a. Actele politice ale Parlamentului</i>	235
Capitolul al IX-lea. Statutul deputaților și al senatorilor	236
<i>Secțiunea 1. Originile mandatului parlamentar. Noțiunea de mandat de drept public</i>	236
<i>Secțiunea a 2-a. Natura juridică a mandatului parlamentar</i>	238
<i>Secțiunea a 3-a. Nulitatea mandatului imperativ</i>	241
<i>Secțiunea a 4-a. Durata mandatului parlamentar. Încetarea mandatului înainte de termen</i>	244
§1. Data începerii mandatului parlamentar	244
§2. Condițiile constituționale de încetare a mandatului de deputat sau de senator	245
<i>Secțiunea a 5-a. Dreptul deputaților și senatorilor de a face declarații politice și alte intervenții</i>	249
<i>Secțiunea a 6-a. Protecția constituțională și regulamentară a mandatului parlamentar</i>	249
§1. Justificarea măsurilor de protecție a mandatului deputaților și senatorilor	249

§2. Regimul incompatibilităților _____	250
2.1. Noțiunea de incompatibilitate a mandatului de parlamentar cu alte funcții sau demnități publice _____	250
2.2. Incompatibilitățile parlamentare se stabilesc exclusiv prin Constituție sau prin lege organică _____	252
2.3. Definiția funcției publice de autoritate _____	253
2.4. Restricții pentru exercitarea anumitor activități liberale _____	257
2.5. Incompatibilitatea cu anumite funcții sau calități private _____	258
2.6. Incompatibilitatea demnității de deputat sau senator cu cea de membru în Parlamentul European sau cu îndeplinirea unei funcții încredințate de un stat străin _____	258
2.7. Încetarea stării de incompatibilitate _____	260
§3. Conflictul de interese _____	261
§4. Obligația legală de declarare a averii și a intereselor _____	262
§5. Interdicții impuse deputaților și senatorilor prin regulamentele parlamentare _____	262
§6. Regimul imunității parlamentare _____	263
6.1. Reglementarea imunității parlamentare în proiectul de Constituție _____	263
6.2. Noțiunea de imunitate parlamentară _____	264
6.3. Ce se înțelege prin opinie politică în sensul art. 72 alin. (1) din Constituție? _____	267
6.4. Diferența între opinie politică și declarație politică _____	272
6.5. Definiția legală a imunității parlamentare _____	274
6.6. Noua reglementare a imunității parlamentare în Constituția revizuită în 2003 _____	276
§7. Regimul indemnizațiilor _____	278
7.1. Indemnizația parlamentară lunară și alte drepturi _____	278
7.2. Indemnizația pentru limită de vârstă _____	279
<i>Secțiunea a 7-a. Deontologia parlamentară și forme ale răspunderii disciplinare a deputaților și senatorilor _____</i>	<i>280</i>
§1. Abateri disciplinare și sancțiuni _____	280
§2. Codul de conduită parlamentară _____	282
Capitolul al X-lea. Procedura legislativă ordinară _____	284
<i>Secțiunea 1. Fundamentele teoretice ale puterii legislative a Parlamentului _____</i>	<i>284</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Domeniul legii _____</i>	<i>286</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Competența legislativă diferențiată a Camerei Deputaților și Senatului _____</i>	<i>289</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Etapele procedurii legislative _____</i>	<i>296</i>
§1. Inițiativa legislativă _____	297
§2. Stabilirea competenței legislative a primei Camere sesizate _____	304

§3. Examinarea în comisiile permanente a proiectelor de lege și a propunerilor legislative _____	306
§4. Dezbateră în plenul fiecărei Camere _____	308
§5. Exprimarea votului final _____	311
§6. Promulgarea legii _____	314
§7. Publicarea legii în Monitorul Oficial al României, Partea I _____	316
§8. Republicarea legii _____	317
Capitolul al XI-lea. Proceduri legislative speciale _____	319
<i>Secțiunea 1. Procedura de reexaminare a legii la cererea Președintelui României _____</i>	<i>319</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura de reexaminare a legii a cărei neconstituționalitate a fost constatată de Curtea Constituțională potrivit art. 146 lit. a) din Constituție _____</i>	<i>321</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura de ratificare a tratatelor și acordurilor internaționale _____</i>	<i>325</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Procedura legislativă aplicabilă inițiativelor de revizuire a Constituției _____</i>	<i>328</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Procedura de aprobare a legii bugetului de stat și a legii bugetului asigurărilor sociale de stat _____</i>	<i>330</i>
Capitolul al XII-lea. Controlul parlamentar _____	332
<i>Secțiunea 1. Temeiul constituțional al funcției de control parlamentar _____</i>	<i>332</i>
§1. Fundamentele politice ale controlului parlamentar _____	332
§2. Trăsăturile și esența raporturilor instituționale dintre Parlament și Guvern în sistemul constituțional actual _____	336
§3. Caracterul răspunderii Guvernului față de Parlament _____	338
§4. Concepția Adunării Constituante privind răspunderea politică a Guvernului _____	339
§5. Coordonatele constituționale, legale și regulamentare ale răspunderii politice a Guvernului și a membrilor săi în fața Parlamentului _____	342
<i>Secțiunea a 2-a. Sfera și caracterul controlului parlamentar _____</i>	<i>343</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Procedurile de control parlamentar _____</i>	<i>344</i>
§1. Aprobarea de către Parlament a unor acte ale Președintelui României și ale Guvernului _____	344
§2. Acordarea și retragerea încrederii Guvernului _____	346
§3. Regimul juridic al întrebărilor și interpelărilor _____	349
§4. Moțiunile simple. Regimul juridic al moțiunilor _____	354
§5. Anchetele parlamentare _____	356
§6. Angajarea răspunderii Guvernului din proprie inițiativă _____	358
6.1. Caracterul răspunderii Guvernului _____	358

6.2. Deosebiri între solicitarea votului de încredere din partea Parlamentului și angajarea răspunderii Guvernului asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege _____	364
6.3. Conceptul de program și cel de declarație de politică generală în accepțiunea art. 114 din Constituție _____	366
6.4. Reguli procedurale privind angajarea răspunderii Guvernului _____	372
6.5. Efectele angajării răspunderii Guvernului _____	374
6.6. Practica jurisdicțională a Curții Constituționale privind aplicarea art. 114 din Constituție _____	374
§7. Suspendarea din funcție a Președintelui României _____	379
7.1. Aspecte generale privind răspunderea șefului statului _____	379
7.2. Suspendarea din funcție a Președintelui României – un atribut discreționar al Parlamentului _____	381
7.3. Procedura parlamentară de suspendare din funcție a Președintelui României _____	388
7.4. Interimatul funcției _____	391
7.5. Consecințele logice ale nedemiterii prin referendum a Președintelui _____	392
7.6. Practica jurisdicțională a Curții Constituționale privind procedura suspendării din funcție a Președintelui României _____	393
§8. Punerea sub acuzare a Președintelui României _____	398
8.1. Concepția Adunării Constituante privind răspunderea juridică (penală) a Președintelui României _____	398
8.2. Conținutul faptei de înaltă trădare prevăzute în art. 96 din Constituție _____	403
8.3. Procedura regulamentară de punere sub acuzare a Președintelui României _____	405
8.4. Efectele hotărârii de condamnare _____	408
§9. Solicitarea urmăririi penale a membrilor Guvernului pentru fapte săvârșite în exercițiul funcțiilor lor _____	409
Capitolul al XIII-lea. Informarea Parlamentului _____	414
<i>Secțiunea 1. Legitimitatea și conținutul funcției de informare a Parlamentului _____</i>	<i>414</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Dreptul de a solicita informații necesare exercitării mandatului de parlamentar _____</i>	<i>416</i>
Capitolul al XIV-lea. Funcția de desemnare prin investire, alegere sau numire a unor persoane în demnități și funcții publice _____	419
Capitolul al XV-lea. Exercițarea mandatului în circumscripția electorală _____	424

Capitolul al XVI-lea. Diplomația parlamentară	425
<i>Secțiunea 1. Conceptul de diplomație parlamentară și raporturile acesteia cu diplomația oficială</i>	425
§1. Conceptul de diplomație parlamentară	425
§2. Raporturile dintre diplomația parlamentară și cea oficială	434
<i>Secțiunea a 2-a. Formele și instrumentele diplomației parlamentare</i>	435
TITLUL AL III-LEA. ADMINISTRAȚIA PARLAMENTARĂ	437
Capitolul I. Reguli de bază ale organizării administrației parlamentare și rolul acesteia	437
Capitolul al II-lea. Structura serviciilor Camerei Deputaților și ale Senatului	441
Capitolul al III-lea. Statutul funcționarilor publici parlamentari și regimul juridic al personalului încadrat cu contract de muncă individual	444
ANEXE	449
1. Regulamentul Camerei Deputaților	449
2. Regulamentul Senatului	505
3. Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului	550
4. Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor	565
5. Codul de conduită al deputaților și senatorilor	580
6. Reguli ale polemicii parlamentare	581
7. Norme privind modul de utilizare și justificare a sumei forfetare pentru cheltuieli de organizare și funcționare a birourilor parlamentare	581
8. Declarația universală privind democrația	587
9. Linii directoare privind drepturile și responsabilitățile opoziției într-un Parlament democratic	590
10. Promovarea diplomației parlamentare	593
11. Regulamentul privind acreditarea jurnaliștilor la Camera Deputaților	595
BIBLIOGRAFIE	601
INDEX	613